หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

อักษร

การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ม.๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

- เพ็ญพร ประมวลสุข
- วรรณี วงศ์พานิชย์
- มนตรี สมไร่ขิง
- ศิริรัตน์ ฉัตรศิขรินทร
- ดร.สถิตย์พงษ์ มั่นหลำ

๗๒.-

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรียนรู้กระบวนการทำงาน ๒-๑๑

ทักษะกระบวนการทำงาน ๓
กระบวนการกลุ่มในการทำงาน ๔
การแก้ปัญหาในการทำงานอย่างมีเหตุผล ๘
การเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการทำงานด้วยความเสียสละ ๑๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การดูแลรักษาบ้าน ๑๒-๔๙

บ้านและความเป็นอยู่ในบ้าน ๑๓
การวางแผนในการดูแลรักษาบ้าน ๑๔
อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการทำงานบ้าน ๑๙
การดูแลรักษาความสะอาดบ้าน ๒๔
การดูแลรักษาห้องต่าง ๆ ๒๗
การดูแลรักษาเครื่องเรือน ๒๙
ความปลอดภัยในการทำงานบ้าน ๓๐
การจัดและตกแต่งห้อง ๓๒
การจัดสวนในภาชนะเพื่อตกแต่งห้องต่าง ๆ ในบ้าน ๓๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ อาหารกับการดำรงชีวิต ๕๐-๗๙

อาหารและโภชนาการที่มีต่อสุขภาพ ๕๑
การเลือกซื้ออาหาร ๕๓
อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาหาร ๕๗
การเตรียมวัตถุดิบ ๖๕
การประกอบอาหาร ๖๖
การจัดและตกแต่งอาหาร ๗๐
การบริการอาหาร ๗๑
การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ๗๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ การประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น ๘๐-๑๐๕

การประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น ๘๑
วัสดุในท้องถิ่นที่นำมาใช้ในงานประดิษฐ์ ๘๒
อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงานประดิษฐ์ ๘๔
การออกแบบงานประดิษฐ์ ๙๑
งานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ๙๓
ตัวอย่างการประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่งจากวัสดุในท้องถิ่น ๙๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ โลกของอาชีพ ๑๐๖-๑๒๔

การประกอบอาชีพ ๑๐๗
แนวทางในการเลือกอาชีพ ๑๑๐
กระบวนการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ ๑๑๓
เจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต ๑๑๕
การสร้างอาชีพ ๑๑๙

บรรณานุกรม ๑๒๕-๑๒๖

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑ เรียนรู้กระบวนการทำงาน

ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพนั้น นอกจากจะต้องมีความรู้ในงานที่ทำ มีวัสดุที่จะใช้ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้งาน ตลอดจนมีใจรักในการทำงานแล้ว ยังต้องมีทักษะกระบวนการทำงาน รู้จักเลือกใช้ทักษะการทำงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันการทำงานให้บรรลุเป้าหมายจะต้องรู้ขั้นตอนการทำงาน รู้จักวางแผน คิดวิเคราะห์แก้ปัญหา และประเมินผลการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด

- วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการทำงาน *(ง ๑.๑ ม.๑/๑)*
- ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานด้วยความเสียสละ *(ง ๑.๑ ม.๑/๒)*
- ตัดสินใจแก้ปัญหาการทำงานอย่างมีเหตุผล *(ง ๑.๑ ม.๑/๓)*

๑ ทักษะกระบวนการทำงาน

หากได้รับมอบหมายให้สร้างชิ้นงานเพื่อไว้ใช้อำนวยความสะดวกที่บ้าน จะมีกระบวนการทำงานอย่างไร

ทักษะกระบวนการทำงานเป็นเทคนิค หรือวิธีการที่นำไปใช้ในการทำงานต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน เมื่อปฏิบัติแล้วจะได้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ และหากหมั่นฝึกฝนอยู่เสมอจะเกิดความชำนาญและทำงานอย่างมีระบบ ซึ่งในที่นี้จะใช้ทักษะการทำงานอย่างหลากหลาย โดยยกตัวอย่างทักษะการทำงานจากสถานการณ์ "ต้องการทำชิ้นงานประดิษฐ์เพื่อเป็นของขวัญให้เพื่อนเนื่องในวันคล้ายวันเกิด โดยใช้วัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่และชิ้นงานต้องแปลกใหม่ไม่เหมือนใคร" โดยมีลำดับขั้นตอนตามกระบวนการ ดังนี้

วิเคราะห์งาน

เป็นการมองภาพรวมของงานแล้ววิเคราะห์ว่าจะประดิษฐ์ชิ้นงานใดให้มีความแปลกใหม่ มีวัสดุเหลือใช้หรือไม่ จะหาได้จากแหล่งใด ใช้อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ชนิดใด และมีงบประมาณค่าใช้จ่ายเท่าไร

วางแผนการทำงาน

เมื่อรู้ว่าตนเองจะประดิษฐ์ชิ้นงานใดแล้วให้กำหนดเป้าหมายและวางแผนการทำงานให้ชัดเจน เช่น ศึกษาวิธีการประดิษฐ์ชิ้นงานจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เลือกซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ให้พร้อม ร่างแบบชิ้นงานไว้อย่างคร่าว ๆ และกำหนดระยะเวลาที่ต้องการให้งานเสร็จ

ปฏิบัติงานตามขั้นตอน

ปฏิบัติงานตามแผนการทำงานที่ได้วางไว้ด้วยความมุ่งมั่น มีความอดทนและทำงานจนประสบผลสำเร็จ โดยเริ่มจากดูแบบร่างของชิ้นงานที่ออกแบบไว้ จากนั้นประดิษฐ์ชิ้นงานตามขั้นตอนที่ได้ศึกษามา เพื่อให้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและไม่เสียเวลาหากจำเป็นต้องแก้ไขงานภายหลัง

ประเมินผลงาน

ตรวจสอบการทำงานว่าสำเร็จตามแผนงานที่ได้วางไว้หรือไม่ โดยประเมินคุณภาพชิ้นงานว่าเหมือน หรือแตกต่างกับที่ออกแบบไว้หรือไม่ มีข้อบกพร่องหรือไม่ ระหว่างการทำงานเกิดปัญหา หรืออุปสรรคใด หากมีจะได้แก้ปัญหา หรือปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- ขั้นตอนการทำงาน เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานตามทักษะกระบวนการทำงาน โดยทำตามลำดับขั้นตอนที่วางแผนไว้
- กระบวนการกลุ่ม เป็นวิธีการทำงานตามขั้นตอน คือ การเลือกหัวหน้ากลุ่ม กำหนดเป้าหมาย วางแผน แบ่งงานตามความสามารถ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ประเมินผล และปรับปรุงงาน
- ความเสียสละเป็นลักษณะนิสัยในการทำงาน
- การแก้ปัญหาในการทำงาน เพื่อให้เกิดความคิดหาวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ

๒ กระบวนการกลุ่มในการทำงาน

การทำงานบางอย่างไม่สามารถที่จะทำเพียงลำพังได้ ต้องอาศัยการทำงานร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากงานบางอย่างมีลักษณะซับซ้อน จึงต้องร่วมมือกันเพื่อให้งานสำเร็จได้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด โดยการทำงานร่วมกันจะต้องมีการสื่อสารที่ดี มีปฏิสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลให้งานสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

๒.๑ ความหมายและความสำคัญของกระบวนการกลุ่ม

กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป โดยมีการแบ่งภาระหน้าที่การทำงานตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อร่วมกันคิด แก้ปัญหา และตัดสินใจ

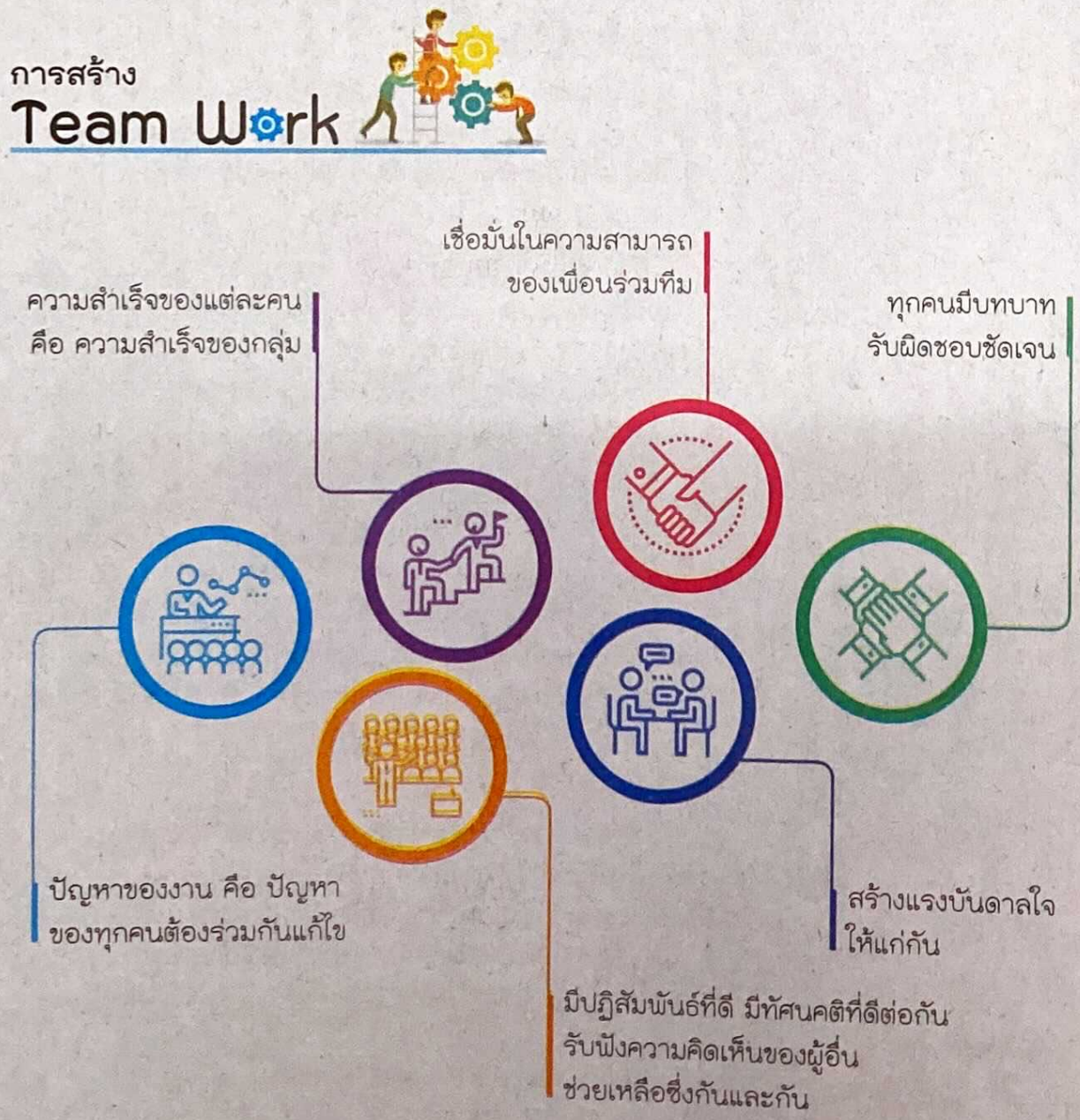

๒.๒ แนวทางการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม

การทำงานด้วยกระบวนการกลุ่มในกลุ่มวิชาการงานอาชีพฯ จะมุ่งเน้นทักษะกระบวนการคิด ทักษะการจัดการ ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการแสวงหาความรู้ โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในการสร้าง ไม่ว่าจะเป็นการผลิตชิ้นงาน หรือการซ่อมแซมปรับปรุงแก้ไขชิ้นงาน มีแนวทางในการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑) สร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยกันสร้างสัมพันธภาพให้เกิดขึ้นภายในกลุ่ม สมาชิกทุกคนต้องมีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีเป้าหมายเดียวกันที่จะทำให้กลุ่มเข้มแข็ง ทำงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสมาชิกในกลุ่มควรยึดหลักการ ดังนี้

๑. เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี โดยปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้ถูกต้องและเหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์นั้น ๆ โดยผู้นำควรรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม ส่วนผู้ตามควรปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด

๒. เป็นผู้ประสานงานที่ดี โดยติดต่อประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในกลุ่มและภายนอกกลุ่ม ควรสื่อสารกันให้ชัดเจนและตรงประเด็นตามที่ต้องการ

๓. เป็นผู้ประนีประนอม โดยพูดจากันด้วยความสุภาพ นุ่มนวล ไม่แสดงกิริยาก้าวร้าวต่อกัน หากสมาชิกในกลุ่มเกิดปัญหา หรือความขัดแย้งระหว่างการทำงาน ควรแก้ปัญหาด้วยการใช้เหตุผล

๔. เป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยให้สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการทำงาน หรือทำกิจกรรมอย่างเต็มที่

๕. เป็นผู้สังเกตและให้คำติชม โดยสมาชิกในกลุ่มต้องช่วยกันสังเกตกระบวนการทำงานของกลุ่ม หากเกิดปัญหาขึ้นระหว่างการทำงานจะได้รีบช่วยกันแก้ไข และควรประเมินผลการทำงาน เพื่อจะได้ทราบว่ามีสิ่งที่ต้องปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

๖. เป็นผู้สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี โดยสมาชิกในกลุ่มต้องสร้างอารมณ์ที่ดีในการทำงาน มีความสนุกกับงานที่ทำ และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน เช่น พูดคุยเรื่องที่สนุกสนาน เรื่องขำขัน เพื่อให้เกิดความผ่อนคลาย

▲ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม ร่วมกันคิดร่วมกันทำ จะทำให้มีความสุขกับการทำงาน

๒) มอบหมายภาระงานให้ตรงกับความสามารถ โดยให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนได้ใช้ความรู้ ความสามารถ หรือใช้ทักษะกระบวนการทำงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ได้วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มควรมีความสามารถดังนี้

๑. เป็นผู้ริเริ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องเป็นผู้เสนอแนวความคิด วิธีการใหม่ ๆ ในการทำงานอยู่เสมอ เพื่อให้งานออกมาไม่ซ้ำแบบใครและเป็นที่น่าพึงพอใจ

๒. เป็นผู้ให้ข้อมูล โดยจะต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานอย่างหลากหลาย และให้ข้อมูล หรือข้อสรุปที่ถูกต้อง เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

๓. เป็นผู้แสวงหาข้อมูล โดยต้องฝึกเป็นผู้ซักถามข้อสงสัย แล้วหาข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้มายืนยันความถูกต้องระหว่างการปฏิบัติงาน หรือเมื่อต้องการแก้ปัญหา

๔. เป็นผู้ชี้แจง โดยต้องให้รายละเอียดต่าง ๆ ของการทำงานและเชื่อมโยงความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่มให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี

๕. เป็นผู้ประเมิน โดยประเมินการทำงานของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน หรือชิ้นงาน ซึ่งควรประเมินระหว่างปฏิบัติงานและหลังปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการทำงานครั้งต่อไปได้อย่างถูกต้อง

๒.๓ ขั้นตอนการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม

การทำงานกลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ช่วยกันทำงาน ร่วมกันตัดสินใจ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการทำงานและศักยภาพการทำงานของกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

ตัวอย่าง

การทำงานกลุ่มในการแปรรูปอาหาร

๑. เลือกหัวหน้ากลุ่ม

เป็นการเลือกบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี ชอบเรียนรู้อยู่เสมอ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลิกภาพของความเป็นผู้นำ รู้จักการประนีประนอม มีความเป็นกลาง และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

คนที่ ๑ พูดตรงไปตรงมา ชอบอยู่คนเดียว
คนที่ ๒ ชอบฟังมากกว่าพูด ไม่คล่องแคล่ว
คนที่ ๓ มีเหตุผล รับฟังคนอื่น กล้าแสดงออก
คนที่ ๔ ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทำตามเพื่อน
ผู้ที่เหมาะสมกับการเป็น**หัวหน้ากลุ่ม** คือ **คนที่ ๓**

๒. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการทำงาน

ควรกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนและแจ้งให้สมาชิกในกลุ่มทราบ เพื่อจะได้ปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกัน จะทำให้งานมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

สมาชิกในกลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายการทำงาน เช่น เลือกวัตถุดิบชนิดใดมาแปรรูปอาหาร ใช้อุปกรณ์ใด มีค่าใช้จ่ายเท่าไร ใช้ระยะเวลาเท่าใด บรรจุภัณฑ์มีลักษณะใด นำผลิตภัณฑ์ไปจัดจำหน่ายที่ใด

๓. วางแผนการทำงาน

ควรกำหนดกรอบความคิดในการทำงาน แบ่งภาระงานให้เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของสมาชิกภายในกลุ่มให้ชัดเจน ร่วมกันคิดและตัดสินใจก่อนลงมือปฏิบัติงาน เพื่อให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

หัวหน้ากลุ่มแบ่งงานให้สมาชิกในกลุ่มตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ โดยร่วมกันอภิปรายสรุปขั้นตอนการทำงาน และกำหนดเวลาให้ชัดเจน

๔. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อสมาชิกภายในกลุ่มรับรู้ภาระงานของตนเองแล้ว ก็จะต้องปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้อย่างเป็นระบบตามระยะเวลาที่กำหนดด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และแม่นยำ

สมาชิกในกลุ่มรับผิดชอบงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ เช่น หัวหน้ากลุ่มคอยแนะนำช่วยเหลือสมาชิกและตรวจสอบการทำงาน
สมาชิกคนที่ ๑ ทำการแปรรูปอาหาร
สมาชิกคนที่ ๒ เตรียมวัตถุดิบ
สมาชิกคนที่ ๓ สร้างบรรจุภัณฑ์

๕. ประเมินผลและปรับปรุงการทำงาน

ประเมินภาพรวมการทำงานของกลุ่มและผลงานที่สำเร็จและทำให้ทราบว่ามีข้อบกพร่องใด เพื่อนำไปแก้ไข หรือพัฒนาให้ดีขึ้น หรืออาจต่อยอดความคิดใหม่ในการทำงานครั้งต่อไป

หัวหน้ากลุ่มและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันประเมินผลการทำงานว่ามีอุปสรรค หรือข้อบกพร่องใดเกิดขึ้น เช่น สมาชิกคนที่ ๒ เตรียมวัตถุดิบมาไม่พอ จึงทำให้ต้องไปซื้อมาเพิ่มส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น สมาชิกคนที่ ๓ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ได้สวยงามสามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้

๓ การแก้ปัญหาในการทำงานอย่างมีเหตุผล

ในการทำงานย่อมเกิดปัญหาขึ้นได้ตลอดเวลา บางปัญหาเกิดขึ้นอย่างไม่ได้คาดคิดมาก่อน เกิดขึ้นรวดเร็วเฉพาะหน้า ต้องอาศัยไหวพริบการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ส่วนบางปัญหาที่ค่อย ๆ ก่อตัว หรือสะสมปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลายาว

▲ การร่วมกันวางแผน มีการปรึกษาหารือร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม จะช่วยลดปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

ดังนั้น สิ่งที่สำคัญในการแก้ปัญหาจะต้องเริ่มต้นด้วยการมีสติ ช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไข โดยต้องทำความเข้าใจกับปัญหานั้นอย่างแท้จริง การมีสติจะทำให้มีวิธีคิด วางแผนที่ดี ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

๓.๑ ความสำคัญของการตัดสินใจแก้ปัญหา

การตัดสินใจแก้ปัญหา เป็นการตัดสินใจแก้ปัญหาภายใต้การวิเคราะห์ การพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ซึ่งการแก้ปัญหาเป็นการประยุกต์ใช้กฎ หรือหลักการอธิบายการแก้ปัญหา เพื่อให้ได้ความจริง หรือปรากฏการณ์ใหม่ ๆ

การตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงาน ทั้งขั้นตอนการสร้างชิ้นงาน และการซ่อมแซมปรับปรุงแก้ไขชิ้นงาน เพราะเป็นการช่วยลดความเสี่ยงในการตัดสินใจที่ผิดพลาด และจะช่วยให้การตัดสินใจนั้นมีประสิทธิภาพ สามารถทำให้งานสำเร็จ หรือมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

ประโยชน์ของการแก้ปัญหาในการทำงานอย่างมีเหตุผล มีดังนี้

๑. ช่วยในการตัดสินใจเลือกได้อย่างถูกต้อง สมเหตุสมผลมากที่สุด
๒. ช่วยลดความเสี่ยงจากการตัดสินใจที่ผิดพลาดในการทำงาน
๓. ช่วยลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง หรือสมาชิกภายในกลุ่ม
๔. ช่วยให้สามารถตัดสินใจในการทำงานได้ทันเวลา
๕. ช่วยพัฒนาระบบกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น
๖. ช่วยให้ค้นพบทางเลือก หรือทางออกสำหรับปัญหาได้ดีที่สุด
๗. ช่วยประหยัดและลดการสูญเสียทรัพยากรที่ใช้ในการทำงาน เพราะมีการจัดสรรการใช้ทรัพยากรเป็นอย่างดี

๓.๒ กระบวนการแก้ปัญหา

ปัญหาการทำงานอาจเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบและหลายสาเหตุ ซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะของงาน ดังนั้น วิธีการ หรือขั้นตอนในการแก้ปัญหาจึงแตกต่างกันออกไป โดยขั้นตอนในการแก้ปัญหา มีดังนี้

	ตัวอย่าง เตรียมวัตถุดิบมาไม่เพียงพอ
๑. สังเกต เฝ้าดูสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น และบันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกต	หัวหน้ากลุ่มตรวจดูการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม และสังเกตเห็นว่าวัตถุดิบที่สมาชิกเตรียมมาไม่เพียงพอ จึงจดบันทึกไว้
๒. วิเคราะห์ ทำความเข้าใจกับปัญหา เพื่อแยกแยะข้อมูลว่าเกิดปัญหาใดขึ้น สิ่งที่ต้องการแก้ไขคือสิ่งใด	หัวหน้ากลุ่มเรียกสมาชิกทุกคนมาประชุมร่วมกันว่าวัตถุดิบของกลุ่มไม่เพียงพอจะทำอย่างไร ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มและอาจทำให้ขาดทุนได้เมื่อนำไปจำหน่าย
๓. สร้างทางเลือก คิดค้นวิธีการทำงาน หรือวิธีแก้ปัญหาว่ามีวิธีใดบ้าง โดยการสร้างทางเลือกที่หลากหลาย	สมาชิกในกลุ่มร่วมกันเสนอความคิดเห็นแล้วได้ข้อสรุปว่า **วิธีที่ ๑** ใช้วัตถุดิบเท่าที่มี เพราะมีลูกค้าจำนวนไม่มาก **วิธีที่ ๒** ซื้อวัตถุดิบมาเพิ่มและสร้างบรรจุภัณฑ์ให้น่าสนใจเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า
๔. ประเมินทางเลือก สรุป หรือประเมินว่าวิธีใดเหมาะสมหรือดีที่สุดที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหา	ในกลุ่มเลือกวิธีที่ ๒ เพราะถึงแม้จะเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม แต่ถ้าหากผลิตสินค้าให้ลูกค้าพึงพอใจ ก็จะทำให้จำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น ลูกค้าจะมีมากขึ้น ส่งผลให้ได้กำไรเพิ่มมากขึ้นด้วย
๕. วางแผนการทำงาน วางแผนการทำงานและลำดับขั้นตอนการทำงานตามความเหมาะสม	หัวหน้ากลุ่มวางแผนการทำงาน โดยให้สมาชิกคนที่ ๒ ซื้อวัตถุดิบมาเพิ่ม และให้สมาชิกคนที่ ๓ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจมากขึ้นกว่าเดิม
๖. ลงมือปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานตามแผนการทำงานที่ได้วางไว้อย่างเป็นระบบและถูกต้อง	สมาชิกคนที่ ๒ และสมาชิกคนที่ ๓ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และสมาชิกที่เหลือต่างก็ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดตามที่ได้วางแผนไว้
๗. ประเมินผลการปฏิบัติงาน ประเมินว่างานที่ได้ปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ จะปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างไร	สมาชิกในกลุ่มร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถจำหน่ายสินค้าได้มากและมีกำไรมากขึ้น แต่การทำงานในครั้งต่อไปควรวางแผนการทำงานให้รอบคอบมากขึ้น

๔ การเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการทำงานด้วยความเสียสละ

การทำงานด้วยความเสียสละเป็นคุณธรรมประการแรกของการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม เพราะสมาชิกแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหา หรือความขัดแย้งขึ้นภายในกลุ่ม ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน ดังนั้น ถ้าสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มเป็นผู้ที่มีเหตุผล มีความเสียสละ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ก็จะทำให้การทำงานกลุ่มนั้นประสบความสำเร็จ

๔.๑ ความสำคัญของลักษณะนิสัยในการทำงานด้วยความเสียสละ

ลักษณะนิสัยในการทำงานด้วยความเสียสละ เป็นการสร้างนิสัยแห่งความเสียสละในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถสร้างชิ้นงาน หรือซ่อมแซมปรับปรุงแก้ไขชิ้นงานได้

ความสำคัญของการทำงานด้วยความเสียสละ คือ การทำงานที่มองเห็นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งจะทำให้งานสำเร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ในการทำงานต้องไม่ทิ้งภาระงานให้กับคนหนึ่งคนใดทำเพียงผู้เดียว หรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดทำ แต่จะต้องร่วมมือช่วยกันทำจนกว่าจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี งานจึงจะมีประสิทธิภาพ

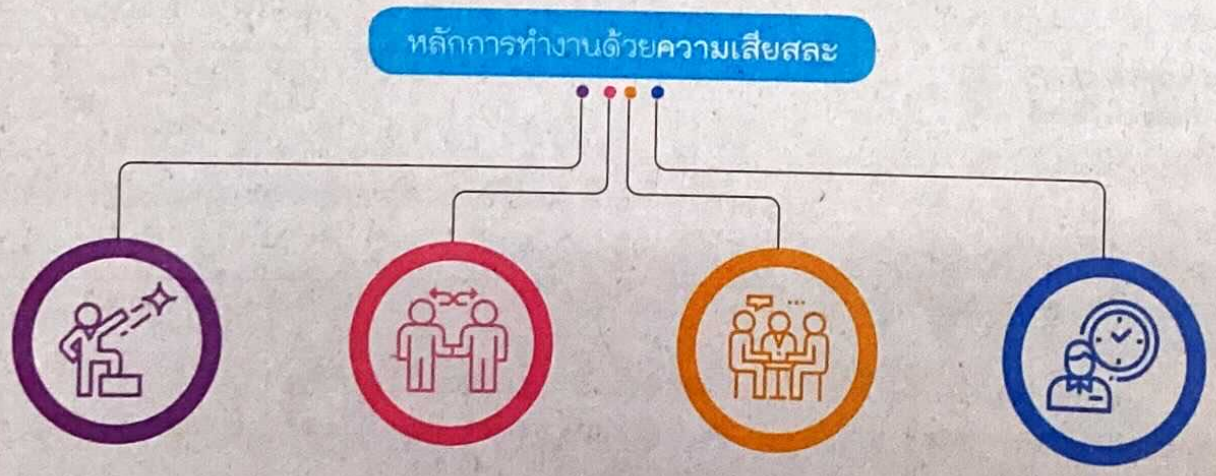

เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยไม่หวังผลตอบแทน

ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักให้ รู้จักแบ่งปัน บางครั้งต้องเสียสละความสุขและความสบายส่วนตัว

ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และต้องปรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วยสันติวิธี

มีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น ซื่อสัตย์ ยุติธรรม ขยัน อดทน รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา

กล่าวได้ว่า ความเสียสละเป็นคุณธรรมหลักของการทำงานในกระบวนการกลุ่มได้โดยแท้จริง หากสมาชิกในกลุ่มยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติจะทำให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

๔.๒ ประโยชน์ของการมีลักษณะนิสัยในการทำงานด้วยความเสียสละ

การมีลักษณะนิสัยในการทำงานด้วยความเสียสละ มีประโยชน์โดยตรงกับทุกคน และมีส่วนช่วยให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน ช่วยเสริมสร้างให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ดังนี้

๑. เป็นทักษะพื้นฐานในการทำงานที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำงานต่อไป

๒. เป็นการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและในการประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

๓. เป็นการขจัดปัญหาและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งระดับกลุ่มบุคคลและทีมงานได้เป็นอย่างดี

๔. เป็นการเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้กลุ่มบุคคลและทีมงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

๕. เป็นพื้นฐานของการพัฒนาคนในสังคมให้มีความเสียสละ ซึ่งจะส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติสืบต่อไป

การทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความตั้งใจและเสียสละ จะเป็นพื้นฐานที่ดีในการทำงานต่อไปในอนาคต

การทำงานเพื่อการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว จะต้องมีทักษะกระบวนการในการทำงาน เพื่อเป็นพื้นฐานในกจรทำงานอย่างเป็นขั้นตอน รู้จักการวางแผนการทำงาน วิเคราะห์งานที่จะทำ ปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้ และเมื่อทำงานเสร็จจะต้องมีการประเมินผลงาน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข หรือเพื่อพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การทำงานร่วมกับผู้อื่นยังทำให้ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม รู้จักเสียสละ รู้จักแก้ปัญหา ดังนั้น การเรียนรู้ทักษะกระบวนการในการทำงานจึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกงานและในการดำเนินชีวิตประจำวัน